

5. Bălan M. Libertatea cuvântului și democrația combativă. Considerații privitoare la legea nr. 217 din 23 iulie 2015. Conferința 160 de ani de învățământ juridic ieșean. Iași. 2017. Pp. 23-29.

6. Fărcaș S. Forme de participare politică a minorităților naționale în contextul Uniunii Europene. Editura Lumen. Iași. 2014. Pp. 20-26.

7. Politici de integrare a minorităților naționale din România. Levente Salat (editor). Cluj-Napoca. Fundația CRDE. 2008. 272 p.

8. Vedina V. Dreptul minorităților naționale de a-și utiliza limba maternă în administrație potrivit Codului administrativ. Dreptul. 2020. № 1. Pp. 86-96.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-314-2-28>

ON THE CLASSIFICATION OF ADMINISTRATIVE LEGAL RELATIONS IN THE FIELD OF SOCIAL PROTECTION OF PERSONS WITH DISABILITIES

ДО ПИТАННЯ ЩОДО КЛАСИФІКАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАЩИЩЕНОСТІ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Fomichov K. S.

*Candidate of Law, Docent,
Doctoral at the Department of Law
and Law Enforcement
Volodymyr Vynnychenko Central
Ukrainian State University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Фомічов К. С.

*кандидат юридичних наук, доцент,
докторант кафедри права
та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнський державний
університет
імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

Приналежність будь-якої держави до когорти сучасних розвинених країн світу передбачає відповідність її національного законодавства та суспільного розвитку низці загально визнаних критеріїв, серед яких, поряд із такими як правова, демократична, незалежна держава, особливо важливим вбачається критерій соціальної держави. Всі ці критерії глибоко взаємопов'язані, і жодна така держава не може існувати повноцінно при відсутності або неналежному стані хоча б одного із них. Звичайно, в даному випадку мова не йде про держави з авторитарною формою правління.

Зазвичай під соціальною державою розуміють «... соціально орієнтовану державу, що визнає людину найвищою соціальною

цінністю, надає соціальну допомогу індивідам, які потрапили у важку життєву ситуацію, у суспільстві» [5]. Таку ж думку висловлюють низка науковців, як підкреслюють, що «кожна цивілізована держава здійснює політику, спрямовану на створення системи соціального забезпечення та охорони здоров'я, працевлаштування населення, підтримку малозабезпечених громадян, недопущення соціальних конфліктів і потрясінь у суспільстві тощо» [6, с. 552]. На їхнє переконання «термін «соціальна держава» акцентує на одній з важливих функцій держави – її активному впливі на соціальну сферу життєдіяльності суспільства, здатності здійснювати ефективну соціальну політику в інтересах найширших верств населення» [6, с. 552].

Отже критерій соціальної держави є багатограним, охоплює собою значний масив діяльності державних та громадських інституцій на різних рівнях, але особливе місце при його окресленні займає питання соціальної захищеності осіб з інвалідністю. Саме стан справ у цій сфері, поряд з багатьма іншими, є тим визначальним та головним показником фактичної, а не декларативної приналежності до провідних розвинених країн світу.

Розглядаючи питання класифікації адміністративних правовідносин у сфері соціальної захищеності осіб з інвалідністю вважаємо за необхідне, перш за все, визначитися з базовими поняттями у даній сфері та їх місцем у категоріально-понятійному апараті даного дослідження. Такими термінами у даному випадку є категорії «класифікація», «адміністративні правовідносини», «соціальна захищеність» та «особа з інвалідністю».

Аналізуючи категорію «класифікація» та враховуючи широту застосування даного терміну слід зауважити, що в межах юриспруденції під ним розуміють процес поділу юридичних ситуацій і правових понять на групи і підкатегорії за допомогою характеристик, властивих для кожної з них. Це допомагає створювати якісну систему, за допомогою якої можна зрозуміти взаємозв'язки між різними юридичними нормами. Класифікація дозволяє правознавцям легше вирішувати правові питання і розуміти складні правові ситуації, допомагає у правовій статистиці та дослідженнях.

Розкриваючи термін «адміністративні правовідносини» слід зазначити, що під даним терміном ми розуміємо окремий вид правових відносин, які виникають між державою та її громадянами або між іншими юридичними особами у рамках державного управління. Їх слід відрізнити від правових відносин між фізичними особами, які починаються, продовжуються та завершуються за їхнім волевиявленням. Загалом під адміністративними правовідносинами розуміють окремий вид суспільних відносин, що «... виникають у сфері державного управління та врегульовані нормами адміністративного права» [3, с. 99]. Ми підтримуємо думку тих

науковців, які вважають адміністративні правовідносини частиною адміністративно-правових відносин та розрізняють їх як співвідношення частини до цілого. Зокрема, до таких науковців можна віднести Ю. Битяка, В. Гарашука та Б. Зуя, а також низку інших, які зазначаються, що «... адміністративні правовідносини – це правовідносини, що виникають на базі адміністративно-правових норм і є юридичною формою відносин в сфері державного управління, де сторони беруть участь як носії прав і обов’язків» [1, с. 35].

Розглядаючи поняття «соціальна захищеність» слід зазначити, що воно, по-перше, що є похідним від базового терміну «соціальний захист». По-друге, його застосування в юридичній літературі та наукових публікаціях почалося відносно нещодавно. По-третє, незважаючи на спільне підґрунтя, вказані терміни потрібно розмежовувати, адже «... відмінність зазначених термінів полягає у співвідношенні дії та стану. Так, для терміну «соціальний захист» ключовим чинником визначається характер намірів держави стосовно суспільних структур і особи з реалізації соціальної політики або заходів щодо самозахисту, тоді як соціальна захищеність, перш за все, базується на визначенні якісного стану, в якому перебуває особа чи соціальна група» [2]. Отже термін «соціальна захищеність» в залежності від сфери застосування охоплює собою термін «соціальний захист». По-четверте, він є досить широким за своєю суттю, має низку трактувань та застосовується у різних сферах. По-п’яте, як і в ситуації з попереднім терміном, його також слід розмежовувати з терміном «соціальне забезпечення».

Слід зазначити, що термін «особа з інвалідністю» на сьогодні є законодавчо закріпленим у ст. 2 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» і під яким законодавець розуміє «... особу зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов’язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист» [4].

Зрозуміло, що класифікація адміністративних правовідносин у сфері соціальної захищеності осіб з інвалідністю повинна, перш за все, базуватися на загальних критеріях, які, зважаючи на сферу застосування, є різноманітними. Крім того хочемо зазначити, що ситуація з відсутністю єдиного підходу до визначення критеріїв класифікації адміністративних правовідносин серед науковців та практиків додатково збільшує кількість можливих варіантів такої класифікації.

Отже, враховуючи надбання вітчизняної адміністративної науки, можемо адміністративні правовідносини поділяти за: характером управлінських зв’язків (на вертикальні та горизонтальні); порядком дії (у просторі, часі та колом суб’єктів); методом правового регулювання

(субординаційні, координаційні та реординаційні); метою застосування (регулятивні та охоронні); результатом реалізації норм (забезпечувальні, процедурні та процесуальні); ступенем загальності (загальні, міжгалузеві та локальні); формою припису (зобов'язуючі, заборонні, дозвоільні, заохочувальні); повнотою приписів (визначені та бланкетні); характером дій зобов'язаного суб'єкта (активні та пасивні); розподілом прав та обов'язків (односторонні, двосторонні та багатосторонні); кількісним складом суб'єктів (прості та складні); терміном дії (одноразові, короткочасні та довгострокові).

Підкреслимо, що даний перелік не є вичерпним і може бути продовжений за рахунок більш спеціалізованих критеріїв, притаманних окремій вузькій сфері застосування. Крім того, продовжуючи думку Ю.М. Фролова, який зазначив, що «більшість елементів загальної класифікації правовідносин поширюються й на адміністративно-правові, як на їх складову частину» [7, с. 76], можливо екстраполювати дані критерії класифікацій й на сферу соціальної захищеності осіб з інвалідністю.

Отже, проведена нами наукова розвідка з питання класифікації адміністративних правовідносин у сфері соціальної захищеності осіб з інвалідністю засвідчила, що його ґрунтовне дослідження має не тільки теоретичне, а й вагоме практичне значення, оскільки дозволяє чітко розмежувати повноваження суб'єктів соціальної захищеності осіб з інвалідністю, окреслити шляхи вдосконалення їхньої діяльності, розробити та застосувати комплексний підхід до вирішення проблеми приведення чинного законодавства до норм ЄС у досліджуваній сфері, впровадження передового досвіду, розробки перспективного законодавства, правової та інклюзивної освіти осіб з інвалідністю тощо

Література:

1. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти [Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. з опорою на законодавство станом на 1 квiт. 2021 р. X. :Право, 2021. 196 с.
2. Котвіцька А.А., Кубарев І.В. Соціальний захист. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/J8QeCjI>
3. Максименко М. Адміністративні правовідносини: суспільні відносини у сфері державного управління. *Нормативно-правовий журнал*, №3 2018. С. 98-115.
4. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 року № 875. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (8)
5. Соціальна держава. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://bit.ly/2Q2DKYs> (1).

6. Соціальна держава. Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2003. Т. 5 : П-С. 736 с. (2)

7. Фролов Ю.М. Види адміністративно-правових відносин, що виникають у сфері вищої освіти за участі вищих навчальних закладів. *Право і суспільство*. 2013. № 5. С. 75–82.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-314-2-29>

**ON CONDITIONS OF LEGAL REGULATION
OF CRYPTOCURRENCIES, VIRTUAL ASSETS
AND BLOCKCHAIN TECHNOLOGIES IN UKRAINE**

**ДО ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
КРИПТОВАЛЮТ, ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ
ТА ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН В УКРАЇНІ**

Tsybaliuk A. I.

*Postgraduate Student at the Department
of Public Law, Faculty of Law
Yuriy Fedkovych Chernivtsi
National University
Chernivtsi, Ukraine*

Цимбалюк А. І.

*аспірант кафедри публічного права
юридичного факультету
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

У сучасному світі віртуальні активи, зокрема криптовалюти, набувають все більшого значення у фінансовому секторі та економіці в цілому. Це вимагає від країн, в тому числі України, розвитку адекватного правового регулювання, забезпечуючи інтереси учасників ринку, контроль та безпеку віртуальних активів [4, с. 117]. У даній науковій статті розглядаються основні аспекти правового регулювання криптовалют, віртуальних активів та технології блокчейн в Україні.

Віртуальні активи, включаючи криптовалюти, посідають важливе місце в сучасному світі, виступаючи як нові форми інвестицій, засоби обігу та інструменти фінансових операцій [4, с. 118]. Враховуючи швидке зростання популярності та використання криптовалют, виникає необхідність встановлення ефективного правового регулювання віртуальних активів в Україні. Дане регулювання повинно орієнтуватися на створення сприятливого середовища для розвитку технологій, з одночасним забезпеченням контролю та запобіганням зловживань.